

Primljen 26.10. 2012.

PRIKAZ ZBORNIKA „INTRODUIRE LE PORTFOLIO EUROPÉEN DES LANGUES“

*Gorana Bikić-Carić**

Filozofski fakultet u Zagrebu

Yvonne Vrhovac i suradnici

Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et françaises de langues étrangères – Expériences des enseignants et activités avec des apprenants de 8 à 14 ans“

Zagreb, FF press, 2010.

„Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et françaises de langues étrangères – De l’usage de la langue à la conscience linguistique“

Zagreb, FF press, 2012.

Ova dva zbornika, na francuskom i engleskom jeziku, nastala su kao rezultat međunarodnog hrvatsko-francuskog projekta „Razvijanje učenikove samostalnosti uz pomoć Europskog jezičnog portfolija (EJP)“ koji je trajao od 2007. do 2010. Tom prilikom Portfolio je prvi puta uveden u hrvatske škole. To multifunkcionalno didaktičko sredstvo, široko rasprostranjeno u većini obrazovnih sustava Europe, razvija učenikovu samostalnost u učenju, posebice u ocjenjivanju vlastitog napretka, no isto tako i pozitivan stav prema višejezičnosti i drugim kulturama. Osim toga, učenik se zbližuje s kognitivnim procesima samopromatranja i samoocjenjivanja, razmišljanja o vlastitom napretku i načinima kako da se on poboljša. Portfolio, u koji učenici unose

* Gorana Bikić-Carić, Filozofski fakultet u Zagrebu, goranabc@gmail.com

zapažanja o onome što su naučili i što tek trebaju svladati, te svoja razmišljanja i iskustva o raznim vidovima učenja stranog jezika, ima dvostruki cilj: pedagoški i jezični. Pedagoški se cilj odnosi na postavljanje učenika na položaj ravnopravnog sudionika u procesu učenja. Time što učenik preuzima dio odgovornosti za svoje rezultate i sustavno bilježi svoj napredak, ispunjava se i jezični cilj Portfolija, budući da je napredak vidljiviji što je učenik motiviraniji i aktivniji. Istaknimo kako se uz uporabu Portfolija mijenja i uloga nastavnika, koji postaje savjetnik i vodič.

Trogodišnji projekt pokrenut je u školama 2007. godine, u Zagrebu, Osijeku i Orléansu. Sudjelovali su nastavnici i učenici na satovima francuskog, njemačkog, talijanskog i engleskog kao stranog jezika. Tijekom projekta istraživala se primjenjivost Portfolija u konkretnim nastavnim situacijama. Prvi je zbornik, autorice Yvonne Vrhovac i suradnica (Marija Andraka, Vedrana Berlengi, Olinka Breka, Andrea-Beata Jelić, Christèle Liaigre), objavljen 2010. godine. U njemu je opisano nastajanje projekta i osmišljavanje suradnje između kolega u Hrvatskoj i Francuskoj. Zatim su prikazane aktivnosti po školskim godinama: u prvom dijelu upoznajemo se s pripremanjem nastavnika i njihovim susretom s Portfolijom, te osmišljavanjem aktivnosti u razredu. U drugom se dijelu opisuju počeci rada s Portfolijom, reakcije učenika i nastavnika, te poteškoće na koje su nailazili. U trećem se i četvrtom dijelu nastavlja s opisom aktivnosti, upitnika, pisanja sastavaka koje odmah ispravljaju sami učenici, zadataka koje si učenici međusobno zadaju i povezuju s odgovarajućim deskriptorom u Portfoliju, igara, te materijala koji se spremaju u Portfolio. U zaključku se navode uočene prednosti Portfolija, te razmišljanja o tome kako se može unaprijed pomoći nastavnicima koji će se ubuduće susretati s Portfolijom. Uz knjigu se nalazi i DVD sa snimljenim aktivnostima u hrvatskim i francuskim učionicama, na satovima svih jezika obuhvaćenih projektom. Te aktivnosti također mogu pomoći u osmišljavanju rada s Portfolijom. Osim toga, u zborniku se nalaze i upitnici za nastavnike, učenike i roditelje, upute za vođenje dnevnika za nastavnike, simboli kojima se učenici služe u samoprocjeni, učenički radovi, fotografije s priredbi i slično. Tako zbornik postaje i praktičan priručnik nastavnicima koji žele uvesti Portfolijo u svoju nastavnu praksu.

U drugom zborniku, objavljenom 2012., također se nalazi DVD sa snimljenim učeničkim aktivnostima. Taj je zbornik zamišljen nešto drugačije: osim opisanih iskustava nastavnika na satu francuskog, engleskog, njemačkog i talijanskog u Hrvatskoj, te engleskog u Francuskoj, nekoliko članaka prikazuje i teoretska razmišljanja, odnosno rezultate istraživanja potaknutih učenim pojavama.

Zbornik počinje člankom Françoise Wolf Mandroux koja govori o viđenju Portfolija ne samo u školi, nego i kao pomagala u samostalnom učenju, te o razvijanju svijesti kod učenika o vršnjacima u drugim zemljama koji također uče strane jezike. Ivana Franić nastavlja o mogućim poteškoćama u uklapanju Portfolija u hrvatskim školama vezanima uz propisani program koji ga ne predviđa, ali i o stavu nastavnika i učenika o vrednovanju ili samovrednovanju naučenog gradiva. Yvonne Vrhovac provodi zanimljivo istraživanje kojim se uspoređuju rezultati nastavnikovog vrednovanja i učenikovog samovrednovanja – iz sličnosti tih rezultata proizlazi da učenici mogu uspješno vrednovati vlastito učenje. Vesna Bagarić Medve, Vedrana Berlengi i Yvonne Vrhovac nastavljaju o razvoju jezične i metajezične svijesti kod učenika, svijesti o počinjenim pogreškama i strategijama za njihovo ispravljanje, u usmenom ili pismenom izražavanju, bilo da se radi o vlastitim pogreškama ili pogreškama drugih učenika. Marija Andranka i Yvonne Vrhovac nadalje govore o razvoju svijesti o razlikama između kultura, te o tome što u očima učenika najbolje prikazuje kulturu zemlje čiji jezik uče. Andrea-Beata Jelić prikazuje važnost uloge roditelja u radu s Portfolijom, koji većinom imaju pozitivan stav i spremni su pomoći djetetu u njegovom ispunjavanju kod kuće. Slijedi nekoliko članaka o iskustvima i stavovima nastavnika u radu s Portfolijom (Andrea-Beata Jelić; Sandra Mardešić; Marija Lütze Miculinić; Michela Vanzo; Christelle Liaigre; Jasna Peršun Reškovac; Gordana Zatezalo), koji su uglavnom pozitivni. Nastavnici ukazuju na važnost osobnog zalaganja te na veću povezanost s učenicima zahvaljujući takvom zajedničkom radu. Nastavnici govore i o prilagodbama Portfolija konkretnim situacijama u vlastitoj nastavi, ali i tome kako Portfolio i njih potiče da više razmišljaju o vlastitom radu. Zbornik završava člankom o iskustvima studenata kao budućih nastavnika stranih jezika (Vesna Bagarić Medve), odnosno o njihovom viđenju sebe kao budućih nastavnika na početku i na kraju pohađanja nastavničkog usmjerenja.

Smatramo da ova prikazana iskustva i uočeni rezultati svakako mogu potaknuti nastavnike da pokušaju uklopiti Portfolio u svoju nastavu i da se tako pridruže već uobičajenoj praksi u europskim školama.